

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

16 février 2022

PROPOSITION DE LOI**portant le Livre 5 “Les obligations”
du Code civil****AMENDEMENTS**

*Voir:***Doc 55 1806/ (2020/2021):**

- 001: Proposition de loi de MM. Geens et Auast, Mmes Gilson, Hugon et Gabriëls et MM. Segers et Van Hecke.
002: Avis du Conseil d'état.
003: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

16 februari 2022

WETSVOORSTEL**houdende Boek 5 “Verbintenissen”
van het Burgerlijk Wetboek****AMENDEMENTEN**

*Zie:***Doc 55 1806/ (2020/2021):**

- 001: Wetsvoorstel van de heren Geens en Auast, de dames Gilson, Hugon en Gabriëls en de heren Segers en Van Hecke.
002: Advies van de Raad van State.
003: Amendementen.

06396

N° 21 DE M. AOUASTI ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer l'article 5.52, alinéa 1er, proposé par ce qui suit:

“Toute clause non négociable et qui crée un déséquilibre manifeste entre les droits et obligations des parties est abusive et réputée non écrite”

JUSTIFICATION

Une interdiction générale des clauses abusives peut avoir un effet complémentaire utile sur les régimes spécifiques des contrats B2C et B2B visés au Code de droit économique. Une telle interdiction doit cependant avoir un champ d'application aussi général que possible et ne pas être limité aux contrats d'adhésion, comme proposé à l'article 5.52.

La définition proposée de “contrat d'adhésion” dans l'article 5.10 implique une limitation trop étroite de l'application résiduelle de l'interdiction de l'utilisation de clauses abusives. La disposition générale sur les clauses abusives, telle qu'elle est insérée dans le nouveau Code civil, doit avoir un effet complémentaire par rapport aux règles spécifiques existantes pour les contrats entre entreprises et consommateurs et les contrats entre entreprises. Elle doit s'appliquer de manière générale entre citoyens, par exemple dans les contrats “C2C”.

Les contrats d'adhésion sont principalement utilisés par les entreprises, dans lesquels des conditions contractuelles spécifiques pour un nombre indéterminé de situations sont prévues. En règle générale, il n'est pas dans l'intérêt d'un consommateur ordinaire d'établir des “contrats d'adhésion”. Le fait de limiter l'interdiction de l'utilisation de clauses abusives aux “contrats d'adhésion” entrave donc l'effet complémentaire d'une telle interdiction générale.

Le problème fondamental des clauses abusives est que des conditions contractuelles sont imposées à une partie, qui sont à prendre ou à laisser et sur lesquelles elle ne peut exercer aucune influence. Il s'agit en d'autres mots de conditions contractuelles sur lesquelles il n'est pas possible pour l'autre partie de négocier leur contenu.

Nr. 21 VAN DE HEER AOUASTI c.s.

Art. 2

Het voorgestelde artikel 5.52., eerste lid, vervangen als volgt:

“Elk beding waarover niet kan worden onderhandeld en dat een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van partijen is onrechtmatig en wordt voor niet geschreven gehouden.”

VERANTWOORDING

Een algemeen verbod inzake onrechtmatige bedingen kan een nuttige aanvullende werking hebben ten aanzien van de specifieke regimes inzake B2C- en B2B-overeenkomsten als bedoeld in het Wetboek van economisch recht. Een dergelijk verbod moet dan wel een zo algemeen mogelijk toepassingsgebied hebben en niet worden beperkt tot toetredingscontracten voorgesteld in artikel 5.52.

De voorgestelde definitie van “toetredingscontract” in artikel 5.10. betekent een te nauwe beperking van de residuaire toepassing van het verbod inzake het toepassen van onrechtmatige bedingen. De algemene bepaling inzake onrechtmatige bedingen zoals die ingevoegd wordt in het nieuwe Burgerlijk Wetboek, dient een aanvullende werking te hebben ten aanzien van de bestaande specifieke regelingen in overeenkomsten tussen ondernemingen en consumenten, en overeenkomsten tussen ondernemingen onderling. Deze dient op algemene wijze te gelden tussen burgers, bijvoorbeeld in “C2C”-overeenkomsten.

Toetredingscontracten worden vooral gebruikt door ondernemingen, waarbij specifieke contractvoorwaarden worden vastgesteld voor een onbepaald aantal situaties. Een gewone consument heeft er in de regel geen belang bij “toetredingsovereenkomsten” op te stellen. Een beperking van het verbod op het hanteren van onrechtmatige bedingen voor “toetredingsovereenkomsten” hindert bijgevolg de aanvullende werking van een dergelijk algemeen verbod.

Het basisprobleem inzake onrechtmatige bedingen is dat aan een partij contractvoorwaarden worden opgedrongen, die te nemen of te laten zijn en waarop hij geen enkele invloed kan uitoefenen. Het gaat met andere woorden over contractvoorwaarden waarover het niet mogelijk is te onderhandelen voor de andere partij.

Par analogie avec l'article 1171 du Code civil français, la notion de "toute clause non négociable" est préférée. Ceci permet de disposer d'un critère pouvant être objectivé pour l'application de cette interdiction des clauses abusives dans le nouveau Code civil.

Khalil AOUASTI (PS)
Nathalie GILSON (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Naar analogie met artikel 1171 van het Franse Burgerlijk Wetboek wordt de voorkeur gegeven aan de notie "bedingen waarover niet kan worden onderhandeld". Dit laat toe om over een objectiveerbaar criterium te beschikken voor de toepassing van dit verbod inzake onrechtmatige bedingen in het nieuwe Burgerlijk Wetboek.

N° 22 DE M. AOUASTI ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer l'article 5.10 proposé par ce qui suit:

“Art. 5.10. Le contrat est un contrat d’adhésion lorsqu’il est rédigé préalablement et unilatéralement par une partie et qu’il n’est pas négociable.

Le fait que certaines clauses du contrat soient négociables n’exclut pas l’application du présent article au reste du contrat lorsque l’appréciation globale permet de conclure qu’il s’agit malgré tout d’un contrat d’adhésion.”

JUSTIFICATION

Afin de mettre la définition du contrat d’adhésion en conformité avec la terminologie de l’article 5.52, alinéa 1er, il est proposé de remplacer, à l’alinéa 1er de l’article 5.10, les termes “et que l’autre n’a pas pu avoir d’influence sur son contenu” par “et qu’il n’est pas négociable”.

Pour la même raison, il est proposé de remplacer, à l’alinéa 2 de l’article 5.10, les termes “aient fait l’objet d’une négociation individuelle” par les termes “soient négociables”.

Khalil AOUASTI (PS)
Nathalie GILSON (MR)
Claire HUGON (Ecolo-Groen)
Koen GEENS (CD&V)
Katja GABRIËLS (Open Vld)
Ben SEGERS (Vooruit)
Stefaan VAN HECKE (Ecolo-Groen)

Nr. 22 VAN DE HEER AOUASTI c.s.

Art. 2

Het voorgestelde artikel 5.10 vervangen als volgt:

“Art. 5.10. Een contract is een toetredingscontract wanneer het vooraf en eenzijdig is opgesteld door een partij en niet kan worden onderhandeld.

Het feit dat over sommige bedingen van het contract kan worden onderhandeld, sluit de toepassing van dit artikel op de rest van het contract niet uit, indien de globale beoordeling leidt tot de conclusie dat het niet-temin gaat om een toetredingscontract.”

VERANTWOORDING

Om de definitie van het toetredingscontract af te stemmen op de terminologie van artikel 5.52, eerste lid, wordt voorgesteld om, in het eerste lid van artikel 5.10, de woorden “en de andere geen invloed heeft kunnen hebben op de inhoud ervan” te vervangen door “en niet kan worden onderhandeld”.

Om dezelfde reden wordt voorgesteld om, in het tweede lid van artikel 5.10, de woorden “Het feit dat sommige bedingen van het contract het voorwerp zijn geweest van een afzonderlijke onderhandeling,” te vervangen door “Het feit dat over sommige bedingen van het contract kan worden onderhandeld,”.